

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ

ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ¹

«Η Γη έχει πυρετό»

Έλενα Αρτζανίδου

Εικονογράφηση: Αγγελική Ρελάκη

Εκδόσεις: Ψυχογιός, 2025

Από 7 ετών

Το παιδικό εικονογραφημένο βιβλίο της Έλενας Αρτζανίδου *Η Γη έχει πυρετό* εντάσσεται στη σύγχρονη παιδική λογοτεχνία με οικολογική θεματική, επιχειρώντας να φέρει τους νεαρούς αναγνώστες σε επαφή με ένα από τα κρισιμότερα ζητήματα της εποχής μας, την κλιματική αλλαγή και την υπερθέρμανση του πλανήτη. Χωρίς να απωλέσει τον αφηγηματικό του χαρακτήρα, το βιβλίο συνδυάζει τη μυθοπλασία με την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, διαμορφώνοντας ένα κείμενο που ισορροπεί ανάμεσα στη λογοτεχνική απόλαυση και την παιδαγωγική στόχευση.

Η αφήγηση εκκινεί με κεντρικό ήρωα τον επτάχρονο Οδυσσέα, ένα όνομα που λειτουργεί δηλωτικά της πορείας και της ανακάλυψης, προοικονομώντας το ταξίδι του παιδιού στη μακρινή Γροιλανδία. Στη μικρή πόλη Τασίλακ, με ξεναγούς τον Φελίπε και τον γιο του Γιουν, ο ήρωας έρχεται σε άμεση επαφή με το αρκτικό τοπίο, την παγωμένη λίμνη, τα παγόβουνα και τους τaráνδους. Η εμπειρία της εξερεύνησης διακόπτεται αιφνίδια από το ρήγμα στον πάγο, ένα «κρακ» που διαταράσσει την αίσθηση ασφάλειας και λειτουργεί ως αφηγηματικός και συμβολικός καταλύτης. Η ανησυχία που προκαλείται δεν αφορά μόνο την άμεση απειλή για τη ζωή των ηρώων και των ζώων, αλλά επεκτείνεται στο ευρύτερο οικολογικό ζήτημα: γιατί οι πάγοι λιώνουν ακόμη και τον χειμώνα;

Η πρωτοπρόσωπη αφήγηση επιτρέπει την εστίαση στη βιωματική πρόσληψη του φαινομένου. Όπως χαρακτηριστικά σημειώνει ο μικρός ήρωας: «Ζούσα κάτι πραγματικά μοναδικό. Κάτι το οποίο ήταν μέρος της παγκόσμιας κλιματικής αλλαγής, η συνέπεια του “φαινομένου του θερμοκηπίου”...». Η αναφορά αυτή ενσωματώνει την επιστημονική ορολογία στο πλαίσιο της εμπειρίας, χωρίς να διακόπτει τη ροή της αφήγησης. Το αρχικό «κρακ» ακολουθείται από τον εκκωφαντικό ήχο της αποκόλλησης ενός παγόβουνου, σκηνή που κορυφώνει την ένταση και μετατρέπει την οικολογική απειλή σε άμεσο κίνδυνο.

¹ Υποψήφιος Διδάκτορας Δημιουργικής Γραφής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Ο μεταφορικός άξονας του τίτλου *Η Γη έχει πυρετό* αποτελεί κεντρικό ερμηνευτικό κλειδί του έργου. Ο πυρετός, σε παραλληλισμό με τον πυρετό της μητέρας του Οδυσσέα, λειτουργεί ως οικεία εμπειρία για το παιδί-αναγνώστη, διευκολύνοντας τη μετάβαση από το ατομικό στο παγκόσμιο επίπεδο. Η άνοδος της θερμοκρασίας του σώματος μετατρέπεται σε αναγνωρίσιμο σχήμα για την άνοδο της θερμοκρασίας του πλανήτη, οικοδομώντας μια γέφυρα κατανόησης ανάμεσα στην καθημερινότητα και τη σύνθετη περιβαλλοντική πραγματικότητα.

Ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο του βιβλίου αποτελεί το γεγονός ότι η αφήγηση αποφεύγει τον εύκολο διδακτισμό και τον καταστροφολογικό τόνο. Οι ερωτήσεις του Οδυσσέα προς τους ενήλικες εντάσσονται οργανικά στο κείμενο και ενεργοποιούν τον αναγνώστη, μετατρέποντας τη γνώση σε διαδικασία αναστοχασμού. Το βιβλίο δεν επιβάλλει απαντήσεις· διαμορφώνει ένα πεδίο προβληματισμού γύρω από την ανθρώπινη ευθύνη και τη δυνατότητα αλλαγής στάσης ζωής.

Η εικονογράφηση της Αγγελικής Ρελάκη συμβάλλει ουσιαστικά στη νοηματοδότηση του κειμένου. Το εξώφυλλο, σε ψυχρούς τόνους που παραπέμπουν στο χρώμα του πάγου, απεικονίζει το παγόβουνο, τους τaráνδους και την οικογένεια του ήρωα τη στιγμή της διαφυγής, προϊδεάζοντας για τη θεματική και την ένταση της αφήγησης. Η τυπογραφική επιλογή του τίτλου σε έντονο κόκκινο, που θυμίζει υδράργυρο θερμομέτρου, οπτικοποιεί μεταφορικά τον «πυρετό» της Γης. Οι εικόνες δεν λειτουργούν διακοσμητικά, αλλά συμπληρωματικά προς το κείμενο, ενισχύοντας τη συναισθηματική και αισθητική πρόσληψη της ιστορίας και διευρύνοντας τα επίπεδα ανάγνωσης.

Πέραν της μυθοπλασίας, το βιβλίο περιλαμβάνει πληροφοριακό υλικό και δραστηριότητες, καθώς και επίλογο της Ελένης Σβορώνου, υπεύθυνης της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης της WWF Ελλάς. Το συμπληρωματικό αυτό υλικό ενισχύει την παιδαγωγική διάσταση του έργου, προσφέροντας επιστημονική τεκμηρίωση και πρακτικές προτάσεις, ώστε η αναγνωστική εμπειρία να επεκταθεί πέρα από το επίπεδο της αφήγησης και να μετασχηματιστεί σε ενεργό στάση ζωής.

Συνολικά, *Η Γη έχει πυρετό* δεν περιορίζεται σε μια θεματική αναφορά στην οικολογική κρίση. Συνιστά μια πολυεπίπεδη αφηγηματική πρόταση που συνδυάζει λογοτεχνικότητα, επιστημονική εγκυρότητα και παιδαγωγική ευαισθησία. Μέσα από την απλότητα της γραφής και τη βιοματική οπτική του παιδιού-αφηγητή, η Αρτζανίδου κατορθώνει να μεταδώσει όχι μόνο γνώση, αλλά και μια καλλιέργεια οικολογικής συνείδησης, ενισχύοντας τη σχέση του νεαρού αναγνώστη με τη φύση και την έννοια της συλλογικής ευθύνης.